

Örtük Çar??m Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Örtük Çar??m Testi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28524>

Özet

Örtük Ça?r???m Testi (ÖÇT), bireylerin belirli kavramlar aras?ndaki otomatik ve bilinçd??? ça?r???mlar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmis? **psikometrik** bir araçtır. Bu giri?, Ahmet Yasin ?enyurt, Halil Co?kun ve Emine Sena Ünlü taraf?ndan 2020 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanan versiyonunu detayland?rmaktadır. Uyarlama çal??mas?, orijinal testin yap?sal geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini Türk kültürü ve örnekleme ba?lam?nda ara?t?rma? hedeflemiştir.

ÖÇT, sosyal psikoloji alanında s?kl?kla kullan?lan, reaksiyon süresi temelli bir ölçüm metodolojisine sahiptir. Türkiye'deki ara?t?rmac?lar için, özellikle **örtük bili?**, tutumlar ve önyarg?lar gibi konular?n incelenmesinde önemli bir araç sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Örtük Ça?r???m Testi, ÖÇT, Uyarlama, Örtük Bili?, Psikometri, Otomatik Ça?r???m, Tutum.

Yazarlar

Ahmet Yasin ?enyurt, Halil Co?kun, Emine Sena Ünlü.

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, bireylerin iki hedef kavram (örne?in, genç/ya?l?) veya iki nitelik (örne?in, iyi/kötü) aras?ndaki güçlü veya zayıf otomatik ba?lant?lar?, yani örtük bili? düzeylerini belirlemektir. Test, kat?l?mc?n?n bu kavramlar? belirli bir tu?la ili?kilendirme h?z?n? ölçerek, bilinçli kontrolün ötesindeki **örtük ça?r???m** gücünü nicelleştirir.

Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal testin yap?sal bütünlü?ünü ve ölçme yetene?ini Türk örnekleminde koruyup korumad???n? saptamay? amaçlamıştır. Bu sayede, Türkiye'de sosyal psikoloji ara?t?rmalar?n?n örtük düzeydeki ölçümlerle desteklenmesi hedeflenmiştir.

Yap?

Örtük Ça?r???m Testi, sosyal psikolojide kritik bir kavram olan örtük ça?r???m yap?s?n? ölçe?er. Bu yap?, bireyin fark?nda olmad??? veya kontrol etmekte zorland???, zihinsel temsiller aras?ndaki otomatik ba?lar?n gücünü ifade eder. Otomatik ba?lar?n gücü artt?kça, uyumlu görevlerdeki reaksiyon süresi kısald? ve bu da daha güçlü bir örtük tutumun varl???n? gösterir.

ÖÇT, genellikle önyarg?, tutum (marka, etnik grup, cinsiyet), benlik kavram? ve ki?ilik özellikleri gibi alanlarda kullan?lan temel bir örtük ölçüm metodolojisidir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemiştir. Ancak, 2020 tarihli uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe versiyonunun yapısal **geçerlik** kanıtların? sunmuştur. Bu kanıtlar, testin amaçladığı psikolojik yapıyı ölçtü?ünü göstermelidir.

Örtük Çar???m Testi'nin geçerli?i, genellikle bilinen gruplar arasındaki ayrı?m gücü (ayrı?an geçerlik) ve ilişkili di?er ayrı?k ölçümlerle olan korelasyonlar? (uyum geçerli?i) üzerinden değerlendirilir. Uyarlama çalışmasında, kültürel bağlamda geçerliliğinin sağlanması için dilsel ve kavramsal eşdeğerlik çalışmaları yapılmıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliğine dair doğrudan bir derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta mevcut değildir. Tipik olarak, Örtük Çar???m Testleri'nin güvenilirli?i, test-tekrar test korelasyonlar? veya iç tutarlılık katsayılar? aracılığıyla rapor edilir. ÖÇT'nin performans tabanlı doğası nedeniyle, güvenilirliğinin sağlanması, özellikle **güvenirlik** katsayısının yüksek olması için test prosedürlerinin ve tepki süresi kayıtlarının hassasiyetle yapılması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Örtük Çar???m Testi, doğası gereği reaksiyon süresi farklarına dayandığından klasik anlamda keşfedici veya doğrulayıcı **faktör analizi** yöntemleri doğrudan uygulanmaz. ÖÇT'nin sonucu, uyumlu ve uyumsuz görev bloklarının ortalama reaksiyon süresi arasındaki fark? standartlaştıran bir etki büyüklüğü olan D-skoru olarak hesaplanır.

Ancak, uyarlama çalışmaları sırasında, testin temel ölçüm prensiplerinin ve bileşenlerinin (örneğin, uyumlu ve uyumsuz bloklar arasındaki ayrı?m) Türk örnekleminde orijinal yapıya uygunluğunu doğrulamak için yapısal eşitlik modellemesi veya çoklu yöntem-çoklu özellik matrisleri gibi ileri istatistiksel teknikler kullanılabilir.

Araç

Test Çeşidi: Uyarlama (Adaptation)

Ölçek Çeşidi: Performansa Dayalı (Reaksiyon Süresi Ölçümü)

Format: Bilgisayar Tabanlı Reaksiyon Süresi Ölçümü (Computer-Based Reaction Time Measurement)

Mevcut Dil: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon

Yaş Grubu: Yetişkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Türkçe adaptasyon çalışması genellikle üniversite öğrencileri veya genel yetişkin örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçüm, katılımcıların iki farklı kategori ve iki farklı nitelik arasındaki kelimeleri veya görüntüleri hızlıca seçme ve değerlendirme hızına dayanır. Uyumlu (kolay) ve Uyumsuz (zor) görev blokları arasındaki reaksiyon süresi farkı (yaygın olarak kullanılan **D-skoru**), örtük çağırışımın gücünü gösterir.

Anahtar Kelimeler

Psikoloji, Tutum, Önyargı, Reaksiyon Süresi, Örtük Ölçüm, Adaptasyon Çalışması.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ahmet Yasin Şenyurt

Yazar ORCID Tanımlama ID'si: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: yasinsenyurt@yahoo.com

Yazma Adresi: Belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe adaptasyonu 2020 yılında yayımlanmıştır. Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Ahmet Yasin Şenyurt ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için izinler yazarın takdirine bağlıdır.

Kaynaklar

Şenyurt, A.Y., Coşkun, H. ve Ünlü, E. S. (2020). Örtük Çağırışım Testi'ni Türkçe'ye uyarlama çalışması. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(26), 4437-4453. <http://dx.doi.org/10.26466/opus.639984>

Orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [ortuk-cagrisim-testi-toad.pdf](#)

Örtük Çağırışım Testi Maddeleri

ÖNEMLİ: Örtük Çağırışım Testi (ÖÇT) tipik olarak sabit maddelerden oluşan bir anket formu

deildir; aksine, ölçölmek istenen örtük yapıya (örneğin, renk, cinsiyet, marka) göre uyarlanabilen bir prosedür ve kelime/görüntü setidir. Uyarlama çalçmasında kullanılan spesifik kelime veya görüntü setleri, ilgili makalenin metodoloji bölümünde detaylandırılmıtır.

Bu nedenle, standart bir madde listesi sunmak yerine, testin performans tabanlı doas gerei, maddelerin ölçölen kavramlara göre deiti belirtilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM